

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko

v ednosti je moč

Narodna znaša
za vsa leta 34 K., pol leta 17 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopisane naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankantna pisma se ne sprejemajo in rokopisci se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Nacionalna tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-bravilnični račun št. 841.652.

Izhaja vsaki dan. — Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.
Resnične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
Spisane in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. zvečer. — Cene oglašajev 16 st. na vrsto petič; poslanice, smrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON št. 1157.

Pol. društvo „Edinost“ v Trstu.

Vabilo

veliki javni manifestacijski shod

za splošno, enako, direktno in tajno volilno pravico,

ki se bo vršil prihodnjo nedeljo ob 10. uri predpoludne v veliki dvorani „Narodnega doma“.

Ozirom na veliko važnost predmeta je pričakovati obilne udeležbe iz vseh slojev tržaškega Slovanstva.

Brzojavne vesti.

Vojsna ladija »Cesar Fran Josip I.«

DUNAJ 11. Glasom brzojavne vesti je vojsna ladija »Cesar Fran Josip I.« priplula v Sasheikvan. Na krovu vse zdravo.

Budimpeštansko vseučilišče.

BUDIMPEŠTA 11. Vrata vseučilišča so ostala tudi danes zaprta. Pred vseučiliščem so se zbirali djaki, ki so se pa vedli popolnoma mirno.

Sprememba v francoskem ministerstvu.

PARIZ 11. Na ministerstvem posvetovanju, ki se je vršilo danes, je minister za notranje stvari, Etienne, dejal, da je v principu pripravljen prevzeti listaico vojnega ministerstva. Ministerski predsednik ponudi popoludne listaico za notranje stvari poslanec Sarrien.

PARIZ 11. Sarrien je končno odklonil listaico ministerstva za notranje stvari.

Ogrska kriza

BUDIMPEŠTA 11. »Ogr. brz. biro« poroča z Dunaja: Ministerski predsednik baron Fejervary je bil danes ob 11. uri predpoludne v sprejet od cesarja v posebni avdienci. Ministerski predsednik je poročal o splošnem političnem položaju na Ogrskem. O poludne sta prišla v cesarsko palačo ministri za notranje stvari Kristoffy in pravosodni minister Lanyi ter sta bila tudi v sprejeti v avdienci. Na posvetovanju, ki se je na to vršilo pod predsedstvom cesarjevim in je trajalo poludne uro, je bilo govora o političnem položaju in o postopanju kabineta.

BUDIMPEŠTA 11. »Ogrski biro« poroča z Dunaja: Minister notranjih stvari Kristoffy je danes popoludne odpotoval v Budimpešto.

Tirolski deželni zbor.

INOMOST 11. Deželni zbor je na svoji večerajnji popoludanski seji soglasno sklenil preiti v specialno debato o načelih, ki jih je ustavni edsek predlagal glede volilne reforme.

Passivna rezistenca železniških uslužbencev.

DUNAJ 11. Danes zjutraj so vlad večerajnjega sklepa uslužbencev družbe državnih železnic pričeli pasivno rezistenco tudi na dunajskem kolodvoru družbe državnih železnic.

DUNAJ 11. — Glasom neke korespondence izvršuje osebe dunajskih državnih kolodvorov novooznanjeno službo na korekten način. Z Fran Josipovega kolodvora je odšlo pet tovornih vlakov brez vsake zamude. Na zapadnem kolodvoru se je toliko osebnih, kolikor tovornih promet vršil popolnoma normalno in brez zamude.

GRADEC 11. Kakor poročajo listi, so uslužbeni žužae železnice glasom nekega sklepa v Mariboru, pričeli na nekaterih progah že danes o polnoči pasivno rezistenco. V Gradcu in okolici je glasom nekega večerajnjega sklepa uslužbencev pričela pasivna rezistenca danes ob 6. uri zjutraj.

Dogodki na Ruskem.

Autonomija za Poljsko.

VARŠAVA 11. Jutri se baje poda odposlanstvo, sest. ječe iz 22 zastopnikov plemstva in mestjanstva, v Petrogradu, da se pogaja z vlado radi avtonomije za Poljsko.

Odstavljeni policijski uradniki.

KIJEV 11. (Petrogr. brz. agent.) Tudi danes policijski mojster in pomočnik načel-

nika policije Bezons, proti katerim je došlo radi njihovega vedenja povodom nemirov mnogo pritožeb, sta odstavljena.

Položaj v Kronstadtu.

KRONSTADT 11. (Petrogr. brzojavna agent.) Danesnji dan je minol mirno. Prišlo ni do nikakih nemirov, nikjer se ni nič streljalo. Požari so prenehali. Semkaj je dospelo več bataljonov raznih polkov, nadalje artiljerijske čete, oddelki strojnih pušk. Patulje aretujejo na ulicah uporne morarje.

KRONSTADT 11. (Petrogr. brzojavna agentura). Polžaj je nespremenjeno miren.

PETROGRAD 11. (Petrogr. brzojavna agentura). Šab vojne morarje priobčuje, da ni bil na nemirih v Kronstadtu ranjen noben častnik.

PETROGRAD 11. Kakor poročajo iz Kronstadta, je punt nastal izključno radi slabe hrane moštva in radi slabega postopanja od strani častnikov. Upor je bil tudi izključno naperjen proti častnikom in uradnikom, tako da so morali ti bežati v civilni obleki. Pogorelo je 20 hiš. Oplenjenih je bilo kakih 200 stanovani. Povodom ustaje je bilo bje ubitih kakih 40, ranjenih pa 100 oseb.

Pant ujetnikov v Kišenevu.

KIŠENEV 11. V minoli noči je prišlo v tukajšnji ječi do pulta. Za časa pulta je bila ječa zažgana. Džale čete so enkrat ustrelile na uporne ujetnike, pri čemer jih je bilo mnogo ubitih in ranjenih.

Sošaljka ruskega ministra Timirjaseva.

PETROGRAD 11. Ruski minister za trgovino in industrijo Timirasev je brzojavnim potom ministra za vnanje stvari grofu Goluchovskemu izrazil svoje sočasje nad smrtjo saskijskega načelnika Luzare.

Govorice o novih izgedih v Petrogradu.

PETROGRAD 11. Trdovratne govorce, ki se razširjajo, č.č. da se proti inteligeni in Židovstvu za prihodajo nož pripravljajo izgedi, drže pestolnico v velikem razburjenju. Prodajalnice orožja so v zadnjih dneh napolnjene kupaev ter zsmorejo komaj zadovoljiti povpraševanju za revolverje in patrone. Mestni glavar naznanja, da so te govorce zlobno razširjene, vendar so vse temu izdane varstvene odredbe. Že večeraj so bile prodajalnice v ulici Sadovaja zaprte prej kakor navadno in patrolje so se pojavile na ulicah.

Splošen položaj.

PETROGRAD 11. V splošnem položaju je nastopilo vidno pomirjenje. V Moskvi so gledališče, restavrtari in prodajalnice zopet odprte. Železniški promet ima navadno lice. Večina štrajkocev je šla zopet na delo. Danes se ima otvoriti kongres zastopnikov semstev, na katerem se bo vršilo posvetovanje radi podpore, ki se jo ima v živilih podeliti bedotrepnemu prebivalstvu. V Odesi je zopet prišel pouk na mestnih šolah. Obilnostno energično nadaljuje preiskovanja o pouličnih nemirih. Vendar se prebivalstvo še ni popolnoma pomirilo, ker se je bati novih izredov proti Židom. V Saratovu je bil zopet odprt tovorni promet. Mesto je mirno. Iz Batuma poročajo, da je izmišljena vest o umorstvu na okrajnem načelniku v Oaugelyju.

Krvoprolitje v Pragi.

Izviran dopis iz Prage iz peresa našega specialnega poročevalca.)

Napad policije na odhajajoče delavstvo pri nemškem kazinu na Příkopu.

Glavni sedež Nemcev na Češkem, nemški kazino, je bil zavarovan s kordonom okoli 100 stražnikov. Železni zakloni so bili straženi. V tem hipu sem se kakor gledalec nahajal pred kavarno »Edison«. Na enkrat je počil pred kazinom strel. — Ljudstva se je polastila grozna panika in v tem trenutku sem videl, kako ves kordon policajev drvi od kazina k nam, mladeči na vsakogar, kdor jim je prišel na pot. Šipe kavaren »Konj« in hotela »modra zvezda« so pokale, kamenje je letelo... Nastalo je obupno vpitje in huronski vrišč. Delavstvo je vpilo: Roparji, vrangi, morilci! V medlem jesenskem solncu so se bliskale sablje... Med tem sem vbežal v kavarno »Edison«, kjer nas je par sto ljudi iskalo zavejati. Naenkrat se je v kavarni razširila vest, da bomo vsi aretirani, koji smo notri, vsled česar nas je mnogo bežalo ven. No, med tem se je zunaj ob belem dnevu je odigravala prava bartolomejska noč. Z obupnim kričanjem je letalo vse divje okoli. Med tem pa je tudi že začelo padati ka-

menje... V tem hipu je bil že cel kor policajev tu. V divjem begu sem se rešil na dvo-rišče plzenske pivnice. Začul se je srditi »hura!« policije in padali so prvi strelji. Stal sem prav nasproti hybernske ulice v I. nadst. plzenske pivnice, ko sem videl, kako se je zadimilo. Kogar je dosegla policijska sablja, je divje sekaia do njega, ne prizanašajoč niti nedolžnim otročičem. Bila je naravnost brzostrelba, ki so jo otvorili policijsti za begajočimi. V tem momentu je bila slika, ki se je odigravala na Příkopezch uprav revolucionarska.

Policija strelja iz revolverjev.

Modri smodni dim je napolnjeval ulice. Med tem je došlo tudi na Vaclavskem trgu do bitke. Delavci v malih gruclah so vodili ranjence. Ob najhujem streljanju sose častniki z Josefskih vojašnic cinično smejali. Ljudstvo je ponajveč prhalo v ulico Nekázanka. Begunci so hoteli v hiše, ali te so bile zaprte. Hišniki niso hoteli odpreti hišnih vrat in razjarjen narod je začel razbijati okna zaprtih hiš. Pobesneli narod je začel demolitirati. Tako so n. pr. kamenje iz tlaka izkopali in s tem bombardirali. Razbitih je bilo nešteto velikih šip od raznih tvrdk, katerih ena šipa stane po 2—300 gld.

Orožniki, dragonci, infanterija in domo drancel na ulicah.

Med tem je trajala bitka v Haviški ulici neprestano. Iz hiše g. Ganzé so metale dame bombaževino za obveze. Med tem je priletelo v Haviško ulico mnogo policajev. Silno streljanje! Neki 15 letni mersarski učenc se je valil v krvi, boreči se se smrtjo. Kroglja mu je od zadaj prodrla glavo in teme mu je bilo od sabelj vse razsekano. Ljudje so kričali. Umrili ste otroka! Dajte pomoč! Po stranski ulici so drvili dragonci v kalopu in njih pogledi so topo odpočivali na otroku v luži krvi, borečem se smrtjo. Vojaki so šli javiti častnikom, da bi prišli »Blasiertenträger« in odnesli umorjenca. Ali ti so odgovorili: »Das kümert uns gar nicht, das ist nicht unsere Sache!« Po dolgi dobi je prišel policijski zdravnik dr. Pečirka (praško »Pravo Lidu« pravi, da mu praške prostitutke dajajo na leto 30.000 dohodkov in da je oseben prijatelj Křikavov) ter je konstatoval, da ni pomoči in rekel: »Molite za njega!« — Med tem je od vseh strani prišla kavalerija se sabljami v rokah. Med tem so bili Prikopi izčiščeni. V drugih delih mesta pa se je boj še-le začel. Ulica Mustek je bila zaprta s kordonom vojakov. Približal se je neki pekovski pomočnik, rekši, da mora v delavnico, ali takoj ga je obstopilo 6 vojakov in policajji, ki so ga stepli s kopiti pušek, tako, da je obležal na mestu. Pri Jungmannovem spomeniku se nahaja stavbišče in cel grič opeke, katero mesto so demonstranti vporabili za barikade. Socijaldem. voditelji so jih mirili in res z vspehom. Sedaj je pridrvila policija na konjih in peš. Soc. demokrat Jaroš se je obrnil do komisarja s prošnjo, naj se vrne, on, Jaroš, da mu zagotavlja red. Ali eden stražnikov, nečakajoči odgovora komisarja, je kričnil: »Nazaj! drugače vas postrelimo kakor pse!« Komisar pa je pristavil: »Kakor hitro pače kamen, dam streljati na Vas!« Tem besedam je sledila kaotična burja. Že je bil narod na barikadah in razvila se je krvava moritev. Revolver v levi, samokres v desni se je vrgla policija na množico in navstal je divji lov.

Ranjeni in mrtvi.

Nekemu izvoščeku, ki je prišel v to divje vrvenje, je bila kočija razbita in vozeči se gospod težko ranjen. Začulo se je peketanje kopit. Z mahajočimi sabljami je drvil en oddelk dragoncev, in je gnal demonstrante kakor zajce pred seboj. Na sadnem trgu, ravno pred univerzo, si je neki stražnik odbral za tarčo človeka, ki je popolnoma mirno stal in je nanj trikrat ustrelil iz revolverja. Sam komisar je kričnil na stražnika: Za Boga svetega, kaj pa delate!? Ali vstreljeni, neki vseučiliščnik, medicinec, se je že valjal v svojo krv, in ko to pišem, je že med ranjenci. Ta krvožejnost je izzvala nov izbruh ljudske jeze in začel je padati prvi dež kamenja, opeke, desek itd. Ljudstvo ni hotelo tako po ceni prodati svoje kože. Od univerze so bili demonstranti po krvavem odstopu potisnjeni pred deželno višesodišče. Neki demonstrant se je vspel na okno in je z glasnim odobravanjem množice razbil šipe. Množica je začela trgati tlak in vsula se je toča kamenja na stavbo sodišča. Sedaj je poskusilo par ekscendentov sneti avstrijskega orla iznad sodiščnih

vrat. Ali ni se jim posrečilo, ker je bil previsoko, ali zato so pri neki loterijski kolekturi strgali orla in ga z nogami teptali. Ko je prišla pojačena policija, je bil bombardement že izvršen. Množica jo je vsprejela s hironskim krikom in začelo se je streljanje....

Ko so prišli orožniki in stražniki k »barikadi«, kjer je bil dopoludne dijaški tabor, se je spustil orožnik za begajočim mladeničem in ga prignal k kordonu. Na vprašanje častnikovo, zakaj ga je prignal, je odgovoril orožnik: »Ko pa tako beži pred menoj!... To je res izborno! Če ne bi bil bežal, pa bi ga mirno — probodel.

Okoli 3. popoludanske ure je bitka poglobla. Po vseh ulicah so se utaborili vojaki. Na raznih mestih in po hišah so bile narejene zasilne bolnišnice, in na mestu, kjer se ima graditi novi reprezentančni dom mesta Prage, je vihrala bela zastava z rudečim križem. Sanitetni vozovi in nosilci z nosilnicami so švigali po mestu. Vse branže vojaštva so bile po mestu in vse ulice zaprte. Posebno so se odlikovali častniki, ki so z golimi sabljami razgajali množico. Ceste so bile polne raznih bojnih predmetov: palice, kamenje, razbito steklo, polno klobukov, ovratnikov, razni deli ženskih oblačil — to vse se je izgubilo v divji gonji. — Vse popoludne so bile vse hiše zaprte in nervoznost taka, da si nekateri ljudje niti oken odpirati niso upali. Neki policaj se je pred razjarjeno množico rešil v tramvajski voz. Množica je ta voz demolitirala in policajja naklestila. Značilno je, kako uprav »humanno« je vojaštvo praznilo ulice. V vsako hišo so bili med izpraznovanjem ulic poslani vojaki, ki so imeli nalog, paziti, da-li se niso kaki demonstranti skrili za vratmi. Takoj na to so zapovedali pri belem dnevu hišna vrata zakleniti.

Mišljenje Prage.

V nedeljo zvečer se ni igralo niti v enem gledališču praškem! Vsacega naprednega človeka je moralo tešiti, da je bilo »Narodno divadlo« zaprto v dokaz žalosti. Neronski čini praške policije so obrodili svoj sad: pokazali so vsemu prebivalstvu praškemu, kako izgleda praška policija in česa se morejo ljudje nadejati od nje. Praga je dala dostojnega izraza temu svojemu mišljenju o policiji.

V nedeljo popoludne je prišla v »Narodno divadlo« soc. demokratična deputacija in je prosila ravnatelja, da bi dal v dokaz žalosti nad žrtvami policijske surovosti predstavo prekiniti. Ravnatelj Smoranc je odgovoril, da zamore to storiti edino le z dovoljenjem gledališnega občinstva. — Po drugem dejanju »Eugen. Onegina« je stopil režiser Smaha na oder in naznanil občinstvu krvave dogodke v mestu in je sporočil prošnjo delavske deputacije. Komaj je režiser dovršil, je počelo občinstvo v znak soglašanja ploskati in je takoj nato zapustilo gledališče. Za par minut je bilo gledališče prazno. Tudi igralci in igralke so bili ganjeni do solz. Vsi so zapustili takoj gledališče, javljajoči svoje skrajno ogorčenje nad ravnanjem policije in svoje simpatije delavskemu ljudstvu. Pojava deputacije delavstva v »Narodnem divadlu« je vplivala jako senzacionalno. Večerno predstavo v »Nar. divadlu« je ravnateljstvo odreklo v dokaz žalosti nad praškimi dogodki.

V nedeljo je bilo aretiranih 168 kakor izvešča policija. Ali gotovo je to število večje. Takoj v ponedeljek se je začelo pobirati milodare za ranjene in zaprte in nabralo se je že nad 6000 kron. So ljudje, ki kar po 50 kron darujejo!! Če se je zbrala kaka družba v gostilni ali kavarni, zberejo takoj po 20—30 kron. Akademična društva pobirajo prinose po hišah pri somišljenikih. Tako je 11 hrvatskih visokosolcev v »Nar. domu« zbralo med seboj 18 kron!

Sobotni dogodki.

Naj vam še malo opišem sobotne dogodke! V neki hiši v Vodičkovi ulici, kamor smo se zatekli pred policijo je 6 stražnikov z groznim nasiljem pridrvilo do II. nadstropja in so potokli, kar so našli. Na vaclavskem trgu se je bilo za življenje.

Sovražna posadka ne bi mogla delati huje. Nekemu češkemu poslancu so s sabljami razparali sukno in mu potokli cilindar na glavi, ker se je neprijazno izrazil o policiji. Na Vaclavskem trgu je zastavljala policija hodec in jim pregledavala žepa. Ob 9. uri zvečer je jezdil po Vo-

dičkovi ulici oddelek na konjih. Vsi so imeli v roki samokrese in s polnih pljuč upili. Poglejte! kdor vrže kamen je sin smrti! V Vodičkovi ulici gnal se je stražnik za človekom, ki je utekel v neko hišo in zaprl za seboj vežna vrata. Stražnik je sekal se sabljo tako silno, da so odletela vale trske. Kedar pa čuvarji miru niso imeli ravno človeškega materijala pod rokami, so sekali se sabljami po tlaku, da so se kar iskre kresale.

V akademično kavarno je vdrlo 6 policajev med goste. V gostilni »pri Helmu« je bil ravno shod rokavičarjev, ali do zborovanja ni prišlo, ker je zunaj navstala rabuka in je neki stražnik se sabljo razbil okno. Zborovalna soba se je takoj pretvorilo v ambulanco. Bil je priveden dijak, ki mu je bila nasekana glava na temenu; nekemu delavcu je bil odsekane prst, drugemu presekana suknja itd. Ko so šli zborovalci ven, je udri v sobo takoj kor policajev. Stražnik Jasansky je obgovoril ob 9. uri zvečer na Vaclavskem trgu nekega delavca: glejte, da pridete proč, kajti ne bi vas rad kakor nalašč vstrelil, ali ne bi mogel zato. Ranjenih je vsega skupaj gotovo 2—300. Med temi 20 težko ranjenih. »Pravo Lidu« pozivlja, da bi se vsi, ki so bili ranjeni v soboto ali nedeljo, obrnili do uredništvu »Prava«, ki jim preskrbi brezplačno zdravniško in bolniško oskrbo.

Romanje na Belo gore.

V nedeljo pop. nas je bilo kakih 50 tisoč ljudi na Beli gori. Bilo je to narodno-socialno romanje. O pomenu Bele gore za Čehe in o narodno-socialnem gibanju na Češkem vam bom poročal v enem prihodnjih člankov. Za danes samo o revolucionarnem stanju. Ko je šla ogromna množica na Belo goro, so jo z oken pozdravljali z »Nazdar-klici« in mahali z rutami. Vso pot na Belo goro (1 1/2 ure) in nazaj so bile prepevane same revolucionarne pesmi. Oprostite mi, ako vam povem, da so se pele uprav grozotne pesmi in da niti ene besede iz tega teksta ne morem tu zapisati, ker bi bil vaš list gotovo zaplajen. »Živela revolucija!« »Živela komuna!«, to so najmilejši izrazi. V tem velikanskem sprevodu ki se je vlekel z Bele gore so bile nešene črne zastave z rudečimi kelhi v zastavah — **prapori Husitov**. Na beli gori je bilo tudi mnogo slovenskega dijaštva.

Povratak z Bele gore.

Ko smo prišli z Bele gore zopet v mesto, je bilo dano od rediteljev povelje, da se ima iti čisto mirno in tiho. Razven dogodka pri hradičanski vojašnici je bilo res vse mirno. Tu so gledali z oken vojaki in množica jih je pozdravljala: »Živili vojaški-proletarci! Z nami držite!« Vojaki so pretrgoma, ali ipak glasno odzdravljali. Čisto tiho in mirno smo prišli do Jungmannovega spomenika. Kakor bi trenil je pridivil na nas eskadron dragoncev z golimi sabljami. Nastala je nova strašna panika, ali sreča je bila, da so bile še nekatere hiše odprte. Dragonci so jahali skozi ulico, potem pa k »Nar. divadlu« kjer se je streljalo. Med tem pa demonstranti na barikade pred Jungmannovim spomenikom. »Mi jih pozdravimo! Samo naj pridejo!« so se rotili na barikadah. Dragonci so zopet prihajali. Kakor dež je začela na njih padati z barikad opeka in kamenje. Nastal je strašen prizor! Konji so se vspenjali in niso se dali pripraviti do tega, da bi šli naprej. Nekoliko dragoncev se je valjalo po zemlji in poplašeni konji so prazni begali sem in tja. Navstal je divji kaos. Barikaderji, videči nemožen položaj dragoncev, so otvorili nanje strahovit dež kamenja. Vsi so bili kamenjani do krvi. Ali streljati niso videli, ker so bile barikade v temi. Poprej so namreč demonstranti pobili vse svetiljke okolo barikade pri Jungmannovem spomeniku. V tej divji paniki je padel častnik Beneš s konja in si zlomil obe nogi. Ko so ga se sanitetnim vozom hoteli odpeljati, demonstranti tega niso hoteli dovoliti, pa so jih morali vojaki poprej razgnati. Med tem sem utekel v palačo grofa Thuna v Jungmannovi ulici. Kajti koj na to je hišnik vrata zaklenil in po ulici je bil strašanski vihar. Streljanje, padanje opeke itd. Najbolj je trpela hiša, v kateri sem iskal zavetja, ker je last nemškega aristokrata. S hišnikom sem stal pri zavešenem oknu, kar mi je prižvižgala krogla mimo ušes — zadrla se je v posteljo. Med tem je zunaj trajala burja dalje. Ker okoli 10. ure se ni bilo miru, sem se začel bati, kako pridem domov. No, prijazni hišnik me je povabil in prenočeval sem tu. V ponedeljek v jutro šele sem videl, kako strašen prizor nudi Jungmannova ulica po sinočnji burji. (Pride sc.)

Iz Hrvatske.

ZAGREB, 10. novembra 1905.

Skupščina, ki jih sklicujejo »čisti« prot opoziciji, to je proti onim, ki so sopodpisali reško resolucijo, nočejo nikakor pomehat. Ne moti ih, da se jim nje ena teh skupščina ne pomeha, da na vsaki doživljajo uprav nezbrisan fiasco, ki ga na oni po svoji stari navadi nazivljajo »narodna masn festacija«.

Tudi v Varašdinu so priredili tako skupščino, ki se je svrnila žalostno in porasom. Dovedli so na skupščino alkoholizirano maso, ki je — pod komando zagrebških križarjev — s moči napadala združeno delavstvo in neodvisno meščanstvo ter metala stolice na njih. Dogodilo se je celo, da je neki fanatizirani »čist« v sporu s protivnikom ubil tega poslednjega, po imenu Iličića. Oni so žalostni izgledi, kam dovoja strankarski fanatizem, strankarska strast, kam dovoja življenje, s katerim »Hrvatska pravo« vsopodbuja maso. V našem lastnem interesu bi morali nehati taki žalostni slučaji. Ker s tem »čisti« samo diskreditirajo, ne da bi dosegli tega, za čemer grede, da bi namreč prikazali svetlu, da je narod proti resoluciji, ker to ni res, ker se na takih skupščinah preko polovice vedno izjavlja za resolucijo. A kaj še le, ko bi začeli prirejati skupščine za resolucijo! Potem še le bi se videlo, je-li narod za ali proti, kakor se bo to videlo na skupščini za resolucijo, sklicani za jutri v Gline.

Včeraj se je vrnila glavna skupščina »Starobevčanke stranke pravice«. Ko se spominjam, kakove so bile te skupščine nekdanj, ko se jih je udeleževalo 3 do 4 tisoč zavednih ljudi, pak, ako se spominjamo včerajšnje, ko je bilo komaj 1500 ljudi, a je bila od teh polovica dijakov in kmetov iz okolice Zagreba, potem še le moremo videti, kako stoji danes ta stranka. Skupščini so bile predložene navadne stvari, ki se običajno predlagajo takim skupščinam, vprejeta je bila resolucija proti reški resoluciji, odobren odgovor dra. Franka, grofu Apponyi u. Bil je komers, banket, govorov in zdravije in — srečna Hrvatska!

Za danes puščam na strani vse ostale dogodke, ker mi je glavno, da obširneje spregovorim o volitvi v Koprivnici.

Kakor vam je znano, se danes zopet odpirajo vrata hrvatskega sabora. Ker se imajo še pred otvorjenjem sabora izvršiti dopolnilne volitve, izvršile so se iste. V Perušću in Vukovaru so bili izvoljeni madjarini, v Koprivnici pa ni bil izvoljen nihče! V Koprivnici so neodvisni meščani proglasili kandidatura neustrajšivega narodnega borilca in značajnega moža dra. Franka Potočnjaka, Sloveka, ki je vse svoje življenje posvetil borbi proti današnjemu gujilemu lopovskemu sistemu, valed katerega smo mi Hrvatje eden najbolj zacatlih narodov na zemlji, kar nam ta sistem ne odvzame samo vse ustavne pravice, pristojne kulturnemu narodu in vse svobode državljanke, marveč nas ta sistem tudi gospodarski upropašča. Dr. Franko Potočnjak je se svojim dosedanjim delovanjem, ki je skozi in skozi iskreno in odkrito, simbol narodne borbe naroda hrvatskega proti Khuenu in proti tistemu sistemu, ki ga je uvel in ostavil ta sluhov v Hrvatski. Potočnjak je simbol hrvatsko-srbskega jedinstva. In vse Khueova programja, vse muke, ki jih je pretrpel po temnicah, ves to govori o poštenju tega Sloveka, ki mu je Khuen otel krub, odvzel pravico odvetništva, da ga naredi nemožnim. A Potočnjak je ostal čvrst kakor stena, neomajen in odločen. Vse je pretrpel in je zaslužil za vse, da mu bodi zaupanje naroda v plačilo, da to izvoljen sastopnikom naroda.

Koprivčani so torej stirili po vsem razsojdu, ko so si dra. Potočnjaka predstavili kakor kandidata svojega. Vlada, to je takomenovana stranka, ki trobi svetu na uho laž da uživa zaupanje naroda, je vedela, da v Koprivnici ni zamjo ugodnih tal, ali se je vendar drnila postaviti svojega kandidata. Ali od vrhnega zapovednika madjaronske stranke je došla zapoved, da dr. Potočnjak ne sme nikakor priti v sabor. Raje naj pride najzadnja in najnižja madjaronska krestura. Ali — to k esturo je trebalo najti. In odkrili so jo v osebi nikogar drugeganego — zagrebškega župana, dvostranskega doktorja Milana Amrušaja! In ta Slovek, ki zavsema čestprvega meščana naše prestolnice, ta Slovek, ki se je izval za nekakega opozicionale, ta Slovek, ki se je po hrbtu opozicije povselp do mesta župana s plačjo 12.000 kron, ta Slovek, ki ima premoženja okolo pol milijona kron in vendar nič ne daje v narodne namene, ki se kaže opozicionale, a se izogiblje vsaki pošteni akciji opozicije, ta Slovek se je oprjel najzlobnostne in najzadnjeje uloge, ki jo je igral čolaj katarisibodi propalca, ta Slovek, pravim, se je oprjel, da s'uzi madjaronom za orožje, — koprivniške kandidature pod pretvezo, da kakor »divjake«, ki obsoja reško resolucijo (za katero je dr. Potočnjak) kandidira proti dru. Potočnjaku.

Ta rastop Amrušev je vzbudil popoln gaus v vsaukupnem meščanstvu zagrebkem in ostale Hrvatske. V Zagrebu so demonstrirali proti njemu na ulicah, a v mestnem zastopstvu je centrum ostavil mestno dvorano, ker ni hotel sedeti skupno s Amrušem.

Da-si se je Amruš izical kakor nekak opozicijonale kandidat, vendar so živo agitirali sanj madjaronski agitatorji, izlasti praluli mestni kapitan koprivniški Krkač in uradniški Pavlinič. Terorizem in korupcija, laž in grožnje bile so glavno agitacijsko sredstvo za Amruša. Da je v njem preostalo le malo značajnosti, njemu bi se bil moral pristuditi nauč, kakor so delali sanj. Ali njega to ni motilo. On sam je hodil po selih, opijal ljudi in je z golašom hotel kupiti njihove glasove.

Kaka da je bila agitacija, to nam kaže tudi dejstvo, da je bila iz vladnih krogov — potom Kobike Franka — vržena v tuje novinstvo vest, da se v Koprivnici bije za ali proti kralju! Ali tudi to ni pomaglo. Vsa nezaljšana nasilja, vsa prevare s glasovnicami niso dosegle vspeha.

Ko se je začela volitev, so puščali v volilno dvorano samo Amruševs pristaje, tako, da je imel ta o prvem šitanju 70 glasov, a Potočnjak — nobenega! Sedaj še le in valed prigovora od strani dra. Potočnjaka so pustili notri še 70 volilcev, ki so po vrsti glasovali za Potočnjaka. Isto so storili tudi sledede, da si je volilni komisar Pavlinič, čital vsakega petega. O drugem šitanju je imel Amruš 143, Potočnjak pa 147 glasov, torej absolutno večino 4 glasov. Zunaj je bilo še 150 volilcev Potočnjakovih, ali teh niso pustili k volitvi. Če bi jih bili, bi bil Potočnjak izvoljen z ogromno večino preko 100 glasov.

Nu, dogodilo se je nekaj nečuvnega, o čemer ste že sporočili v »Edinosti«: ko so madjarini videli, da je Potočnjakova izvolitev gotova, so zaustavili volitev iz razloga, češ, da je Potočnjak s balkona govoril narodu. Tako je bila volitev prekinjena uprav brutalnim načinom. Potočnjaku se je komaj posrečilo, da je pomiril do skrajnosti rasjarjen narod. Amruš, ki se je bil iz strahu zaklenil v sobo okrajnega inženirja, pa so vojaki in orožniki spremljali na kolodvor.

Prav je imel dr. Lorkovc, ko je na kolodvoru v Zagrebu pozdravil dra. Potočnjaka kakor moralnega zmagovalca. Na komersu, ki je sledil, je govoril tudi vodja socialnih demokratov Korač, ki je pozival naprednjake, da se pridružijo današnji skupščini socialnih demokratov za splošno volilno pravico.

Vprašanje imenovanja goriškega metropolita.

Od osebe, ki po svojih zvezah more dobiti dobrih informacij, smo prejeli nastopne podatke:

Kakor znano, je te dni tržaški vladika dr. Nagl odpotoval na Dunaj. Tega potovanja ni možno staviti v zvezo s predstoječimi škofjskimi konferencami in katoliškim ehdom na Dunaju, kajti rešene konference sačno že le dne 14. t. m. Zato se omenjeno potovanje v svečeniških krogih spravlja v zvezo s predstoječim imenovanjem metropolita-nadškofa v Gorici. Te dni se vztrajno vzdržuje vest, da je glede osebe bodočega goriškega nadškofa že padla odločitev. Imenovanje tržaškega vladika dra. Nagla goriškimi nadškofom je baje že gotova stvar.

Če ti glasovi odgovarjajo resnici, potem navstaja vprašanje, kdo postane naslednik dra. Nagla na stolici v Trstu? Tudi v tem pogledu se že imenujejo nekatere osebe. V prvi vrsti je bil v kombinaciji goriški prošt dr. Faidutti, in so bili v svečeniških krogih tržaških zatrdno uverjeni, da pride v Trst, ako pojde Nagl v Gorico. Nu, po glasovih, ki prihajajo te zadnje dni, je soditi, da je ta kandidatura definitivno padla. Kdo torej?

Imenuje se cerkveni dostojanstvenik, o katerem se je govorilo že v zadnji sedesivakanci v Trstu: župnik na Vološem, mons. Vinko Zamlić. Potem se pa imenuje tudi sedanja škof krški, dr. Anton Mahnič. Oba ta dva cerkvena dostojanstvenika imata gotovo že iz jezikovnih razlogov sposobnost za stolico tržaško. Ali v svečeniških krogih — in to ne le v slovenskih, ampak tudi v vseh treznih italijanskih — bi želeli neke tretje kandidature. Mislijo namreč na svečeniška, ki je res vzgleden na vse strani in čegar značaj in vsa dosedanja poslovanje sta čest kristal. Omenjeni krogi bi si želeli za bodočega škofa v Trstu sedanjega župnika-dekana na Opčinah Ivana Slavca. Uverjeni so namreč, da ima ravno ta mož vse individualne sposobnosti, da pomiri duhove v škofiji in uredi zopet razmere, ki so precej rezdejavne valed mnogih netaktnosti zagrešenih doselej. Župnik-dekan opeake je rodom Tržačan, ni kompromitiran po narodnih in političnih bojih, je mirnega značaja in dušvno bogato oblagodarjen, tako, da ga štejejo med najinteligentnejše svečeniške v škofiji. Osebito govori torej za to kandidaturu okolnost, da preč. g. Ivan Slavec pozna popolnoma razmere v Trstu ssemu in po vsej škofiji — ker je dlje časa posloval tudi v škofijski pisarni — in da perfektno pozna deželne jezike.

Povdarjamo pa, da ne m'imo tu beležiti kakih pozitivnih dejtev, ampak smo hoteli le obvestiti čitatelje o tem, kar se govori in ugiblje.

Drobne politične vesti.

Na dopolnilni volitvi v Vukovaru na Hrvatskem je bil v čestek izvoljen kandidat madjaronske stranke Oton pl. Krajčović s 527 proti 121 glasom, ki jih je dobil kandidat hrvatske opozicije.

Hrvatski sabor. V petek je bilo otvorjeno zasедanje hrvatskega sabora. Vlada je predložila saboru zakonski načrt o ureditvi medkonfesionalnih razmer in o ureditvi razmer židovskih občin.

Sedanja volilna pravica na Hrvatskem. Hrvatska in Slavonija imata 2 in pol milijona prebivalcev, a od teh jih vživa volilno pravico po sedaj obstoječem volilnem redu 50.000, to je 2 odstotka, a ta dva odstotka tvorijo uradniki, premožnejši meštjani in bogati kmetje. Vsi drugi državljani nimajo nikake volilne pravice.

Domače vesti.

Vsi na današnji shod!

Vsi za splošno in enako volilno pravico!

Po vseh poročilih, ki so nam prihajala, je zanimanje za ta manifestacijski shod povsodi veliko in pričakovati je impozantne udeležbe. Pa to je tudi potrebno ker moramo dokazati, da se vsi naši sloji intenzivno zanimajo za važne politične dogodke, a posebno še za to, vso našo državo pretresajoče vprašanje. Take manifestacije imajo pravega pomena, oziroma vplivajo na dosezanje določenega si cilja le tedaj, ako so prirejene v velikem stilu, z veličastno splošno udeležbo. Le tedaj dosežemo ta pravični postulat, ako dokazemo kompetentnim faktorjem, da je isti odločna zahteva velike večine javnosti.

Referat na manifestacijskem shodu je prevzel naš neutrudni dr. Rybář. Gotovo pa posežejo v razgovor tudi drugi govorniki. Uverjeni pa smo, da se bo danes rezolviralo s takim soglasjem, kakor redko kedaj.

Opozarjamo še posebno, da bo začetek točno ob 10. uri.

Sedaj smo vsi za enega in eden za vseh! Pod tem naslovom smo prejeli iz delavskih rok: Neštetokrat se je nam narodnim delavcem predbaicalo, da se svojim narodnim mišljenjem oviramo rešitev delavskega vprašanja. Mi pa smo dokazali, da slovenski delavec ne more in ne sme opustiti vprašanja svoje narodnosti dokler ne bo to vprašanje rešeno tako, da to slovenski delavec imel in vžival tu v Trstu enake narodne pravice s delavci italijanske narodnosti. Povdarjali smo vedno, da smo, kar se tiče eminentno delavskih interesov, vedno na strani socialne demokracije, in tako je tudi bilo. Danes dne 12. novembra 1905. pa je sinil dan skupnih želj, skupnih potreb in skupnih — zahtev.

Danes nastopimo vsi zajedno in skupno bomo nastopili, dokler ne dosežemo s skupnimi močmi ono, kar nam država mora dati!

Obdč, enako, direktno in tajno volilno pravico hočemo imeti!

Dovolj česa smo robovali, už vajoči le dolžnosti dovolj smo plačevali davkov v krvi in denarju, ne da bili deležni najmanjših državljanških pravic. Sedaj pa je prišel čas združevanja vseh zatiranih slojev širom vse naše države, čas, ki zam prinese, ker mora, onih državljanških pravic, ki so jih dosedaj vživali le maloštevilni privilegiranci!

Vsi za enega in eden za vseh! hočemo nastopati in ne odjenjamo, dokler se nam ne da (za same oblike ne damo piškavega oreha) obča, enake, direktna in tajna volilna pravica!

Na naslov sl. c. kr. glavnega nadzorstva avstrijskih železnic. Prejeli smo: Na progji južne železnice med Trstom in Mariborom imamo še vedno večini uslužbenecv malo umljiva, ali celo neumljiva samonemška službena navodila (Instruktionen). Todi nemški jezik ni deželni in ne v rabi. Najlepše je pa še, da mnogo pomožne osebja niti nemški čitati ne zna! Kako naj še le umrje? Naše življenje je tako pravijo — s jedno nogo v grobu, z drugo pa v kriminalu. Gospoda — mi to drugo sedaj najodločaeše odrekamo! Z ozirom na vedno rastočji promet, na lastno varost in varnost potnikov zahtevamo odločbo, da sl. c. kr. glavno nadzorstvo avstr. železnice — nemudoma odredi in uvede vsem umevna, vsaj dvojezična, službena navodila! Do odstranitve teh plesnivih razmer pa protestiramo proti vsakemu zvržanju odgovornosti na nas za nesrečo, ki bi nastala zbog slabega, ali celo nezadostnega poznanja službenih navodil!

Vsi listi so naprošeni, da to ponatisnejo.

Demonstracije za splošno volilno pravico. Kakor smo na kratko omenili v včerajšnjem našem listu, prišli so predinočnjim socialno-demokratski demonstrantje tudi pred naš »Narodni dom«, kjer je njihov voditelj gospod Kopač v kratkem negovoru naglašal, da so pisli izraziti svoje simpatije polit. društvu »Edinost«, ker se je isto — da-si strogo nacionalno — vendar-le postavilo v boj za zahtevno delavcov po splošni volilni pravici. Italijanski govornik pa je naglašal, da ob tem vprašanju morajo nehati

vee narodne raslike. Tudi demonstranti so dajali izraza svojemu zadovoljstvu z vsakimi: »Živelo društvo »Edinost!«

Tržaškimi brivcem. Neki brivec Tržačan nam toči, da je brivcem domačinom obupati, ker nimajo skoraj nikakega zasluzka, odkar se je tu vgaezdilo nekoliko brivcov iz kraljestva. Isti brivec trdi, da so Slovenci v obilni meri poslužujejo italijanskim brivcem, mesto da bi podpirali domačine. Mi odgovorjamo »našemu« brivcu, da Slovenci sabaajo tja, kjer se jih dobro in — oeno streša. Briveci iz kraljestva so ispostavili cenike. Lato naj store Tržaščani, ako nožejo izgubiti še onih zasluzkov, ki jih imajo sedaj. Glede tujeve in domačinov, pa moramo povedati, da so nam vsi enako nenaklonjeni — pa bili oni iz kraljestva, ali pa domačini. Slovencem je torej izbirati le dobro potrebo in pa nisko ceno. Slovenci predobro vedo, da so tržaški briveci vedno v prvih vrstah, ko gre za nastopanje proti Slovencem in žaljenje slovenskega naroda!

Naj gospodje briveci-domačini uredite stvar kakor rečeno, objavijo naj namreč cenike in naj se klanjajo klijentom, kakor delajo to čni iz kraljestva. Le tako si morete zopet pridobiti izgubljeno klijen telo. —

Pa brez zsmere!
Za rezerviste deželne brambce. Mestni magistrat pozivlja vse rezerviste 1. batalijona deželno-brambovskega polka št. 5, da tokom t. m. predložijo svoje vojaške potne liste vojaškemu oddelku mestnega magistrata ulica Mude vecchia 2, II. nadstr. vrata 6.

Dopolnilna volitev. Za dopolnilno volitev, ki je potrebna vsled odložitve mandata od strani tržaškega državnega poslanca vitera Scaramanga, so volilne liste I. razreda izločene na ogled v predhodni mestni dvorani od sobote 11. t. m. do sobote 18. t. m. od 9. ure predpoludne do 2. ure popoldne. Reklamacije, ki bi došle po 18. t. m., se pridejo v poštev.

Otvorjenje nove hrvatske šole. Dne 4. t. m. so otvorili v Zbandaju svečanim načinom novo hrvatsko ljudsko šolo. Ta do godek je razveseljiv tam bolj, ker leži Zbandaj v okraju, v katerem je hrvatski živelj najbolj, krvavo zasemarjen na polju šolstva. Koliko muke in truda je stalo, dokler so prišli istrski Hrvasje do ta višnje šole v bližnji okolici Poreča!! Za to šolo so delali tamošnji glavari družin že od leta 1899. Kdo je srečnejši od njih, da so slednjič dočakali plod svojega velikega truda?! Gotovo je, da se bo naše tamošnje ljudstvo bogato okoriščalo na tej novi pridobitvi, na tem svetem ognjišču narodne in ljudske prosvete, ter da bodo bla-oslavljali one svoje prijateljice in dobrotnice, ki so jim pripomogli do tega brama ljudske prosvete. Čistim Zbandajem pa čestitam na tem, da so končno nadvičadali tolike zaprte in tolike nasprotnike in neprijatelje naroda našega.

Tako je prav! Kakor se nam poroča, je pevsko društvo »Zora« na Vrdeci — uvaževalo poziv, priobšeni pred kratkim v našem listu in je začela delovati. Tako je prav! Le pridno zabajajte k pevskim vajam vi vrli madaeniši s Školja. Ozklenite se z vso vnemo svojega pevskega društva, ki naj živi cvete in se množi!

Pust v novembru! Predvčeršnjim ob 11. uri in pol zjutraj je spremljal neki redar po ulici Chozta nekega opitega moža. Mož je vedil za vrvi lepo, s slamo odidenega — oca, a ocel je imel na hrbtu privezanega mrtvega purana! Umeje se, da je ti pred pustni komediji sledila veča množica radovednašev. Redar je vedil oba namreč, dvo in štirinčezaga oca v hlev društv.

Kaj se je zgodilo potem, nam ni znano, ker je bil naš poročevalec gladen in ni utrejel imel časa poizvedovati o zaključku te komedije!

Umril je v četrtak v Gorici bišni postatnik in bivši trgovec z vinom Ivan Pešenko v 88. letu starosti. Pokojnik je bil dcma iz Rihenberka.

Postojnska jama. Meseca oktobra je ogledalo postojnsko jamo 476 oseb, ki so uplačale 2115 K vstupnine.

Umrlijivost v Trstu. Od nedelje dne 29. oktobra do sobote 4. nov. je umrlo 52 moških in 55 ženskih, skupno 107 oseb, napram 64 v istem tednu minolega leta. Poprečna umrljivost je znašala v tem tednu 28.6 pro mille.

Kam pojdemo danes popoldne? O odgovor je najjednostavnejši: vsi k sv. Ivanu na veselo »Slovenskega pevskega društva«! To pa trdno pričoročemo, ker smo trdno uverjeni o krvavi potrebi pevskih društev v našem mestu in njega okolici. Sleherni dobri poznavalci narodnih razmer ob obalah Adrije mora nam pritrčiti to. Dejstva govore jasno: po zmi in v poletju, v koncertnih dvoranah in na planem, na shodih in narodnih manifestacijah, povsod tam, kjer pulsira življenje naroda, dajajo znamenje o sebi. Veliko va slug so si stekla naša pevaka društva na kulturnem polju, a mnogo dela imajo še pred seboj. Njihova naloga je pa zelo težavna, ker razpolagajo samo z malimi denarnimi sredstvi in mnogokdaj jim primanjkuje tudi moralna podpora narodne mase. Temu se pripomore samo z dobrim obiskom na njihovih prireditvah in to storimo tudi danes, slovenski rodoljubi. Naša deviza bodi: vsi na »Martinov večer«!

Umetniški koncert priredijo jutri večer ob 8. uri v Sokolovi dvorani v Narodnem domu gg. Operni pevec, g. Jan Pátočka, gost kr. deš. gledališča v Pragi in »Šeški klavirski trio« sestavljen iz konservatoristov: g. K. Sára violina; g. K. Formán, violončelo; kompozist g. D. L. Wüsch, glasovir, se sledečim vpredom: 1. Smešna: Overtura k op. »Poljube. 2. Lortzing: Arija is op. »W fenschmed«. 4. Goltermann: »Le Desire, Cello Solo. 3. Halevy: Arija is op. »Zidinja«. 5. Grieg: Suite-Peer Gyat: 1. »V jutros«. 2. »Anova smrt«. 3. »Ples Anitree«. 4. »V dvorani goranskega kralja. 6. Herbert: »Serenada«, Violin-Solo. 7. Wagner: Spev is op. »Thamhäuser«. 8. Sinding: »V Pomladu«, fantazija za glasovir. 9. »Na rodne pesmi«. 10. Smetana: Potpuri is op. »Prodana nevesta«.

Vstopnina 60 stotnik.
Imenovani umetniki so z uspehom koncertirali v Celju in Idriji.

Slovensko pevsko društvo
vabi uljudno sl. občinstvo na »Martinov večer« katerega priložnost pri sv. Ivanu. Glavne točke razporeda so sledeče: Pesmi »Skoz vas« koracnica iz narodne igre »Legionarji« in Zajčeva »Poputnica Kola«, šaljivi prizor sestavljen za to priliko od tenorja g. Josipa pl. Masneca, pri katerem sodelujejo gospica Marica Kobal in moški zbor, licitacija »Martinove gosti«. Po končanem razporedu vršila se bode plesna zabava ki bo trajala do polnoči.
Začetek točno ob 8 uri popoldne.
Vstopnina k veselici 50 st., k plesu za gospode 80 st. za dame 20 st. ODBOR.

Slovenske akad. društvo »Mirija« v Pragi si je izvolilo na svojem rednem občnem zboru, dne 31. m. m. sledeči odbor: predsednik: tech. France Jenčič; polpredsednik: phil. Iv. Steblovnik; tajnik: iur. Janko Hacia; tlagajnik: tech. Viljem Kukec, knjižničar: iur. Andrej Kezele; arhivar: iur. Ant. Kacjan; gospodar: tech. Gvidon Guliš. — Preglednika sta: phil. Adolf Turšk in tech. J. Kremenšek.

Pevsko društvo »Zvonimir« v Rocelu priredi v nedeljo, dne 12. novembra t. l. domačo zabavo v prostorih g. Skiliana.

Prijatelji petja dobro došli!

Darovi.
Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Grci so je nabralo o priliki vesele družbe novega krčmarja konsumnega društva v Rojanu Justa Venutti K 3.10

Razne vesti.

Umorstvo na delavski rodbini. Iz Džedica v avstrijski Šteiziji javljajo, da je v bližnji vasi Zebrač premogar Korda po očji z revolverjem ustrelil svojo ženo, tri otroke in še sam sebe; četrtega otroka, ki je tudi ranjen, so nraši še živega, a težko da bi okrevala. Korda, ki mu je bilo 45 let, je imel iz prvega zakona tri otroke; v minolemu letu se je v drugič poročil z neko 22-letno dekle, s katero je imel enega otroka. Korda je bil odpuščen iz službe radi nekega pretepa.

Petindvajsetletnica zagrebskega potresa. Predvčeršnjim, dne 9. novembra, je minulo 25 let, odkar je silen potres deloma porušil Zagreb. Potres je bil ob 7. in pol uri v jutro in je v nekoliko sekundah povzročil grozno nesrečo. V prvem tednu po tem potresu se je zemlja še parkrat stresla. O1 tedaj se je Zagreb popolnoma prezvil, je procvetel in se pomladil.

Zdi se, kakor da je potres očistil vse, kar je bilo staro in troblo, a na mestu star h bišice in stisnjemik ulic so se odprle rove široke ulice, dvignili so se novi mestni oddelki. Kras in ponos vsemu Zagrebu pa je dogradjena stolna cerkev z dvema visokima zvonikoma, ki je ena najlepših cerkev na slovenskem jugu. Kskorajše je danes Zagreb, res zaslužj pridevek: kraljevi

»Škrata« je izišla št. 45. Na prv strani ima aliko: »Odhod policijskega ravnatelja Busicha na Krfe«.

Koledar in vreme. Danes: Martin papež; Davorin; Vekoslav. — Jutri: Stanislav; Kostka; Gorislav; Nečanka. — Temperatura večeraj: ob 2 uri popoldne +13.5° Celsius. — Vreme večeraj: lepo.

Trgovina.
Serna poročila dne 11. novembra
Tržaška borza.
Zapoleoni K 19.14—19.16 angleški K — do —, London trator termin K 240.20—240.50
Francija K 96.52 1/2—96.62 1/2, Italija K 98.65—98.75
italijanski bankovci K —, Nemčija K 117.60—117.70 nemški bankovci
avstrijska ednotna renta K 99.90 100.20 ogrski kromski renta K 95.55 5.85 italijanska renta — kreditne akcije K 671.50 — 673.50
državne telegrafice K 68.50 — 70.50 lombardi K 119.—121.—, Lloydove akcije K 757.— 763.— Breške: Tna K 331.75—335.75, Krasa K 496.— do 483.—, Bodenredit 1890 K 302.— 310.—, Bodenredit 1899 K 302.— 310.— Turške K 146.— do 148.— Sreba — — — — —
Dunajska borza ob 2. uri pop.
včeraj danes
100.80 100.83
Državni č. g. v papirju

Avstrijska » srebru	100.80	100.80
» » v zlatu	118.50	118.50
kronah 4 1/2	100.05	100.—
Avst. investicijska renta 3 1/2 %	91.15	91.15
Ogrska renta v zlatu 4 1/2 %	114.15	114.15
» » » kronah 4 1/2 %	95.70	95.70
» » » » 3 1/2 %	86.10	86.15
Akcije nacionalne banke	1637.—	1637.—
Kreditne akcije	671.50	671.75
London, 10 Lstr.	240.10	240.12 1/2
100 državni mark	117.67 1/2	117.68
90 mark	23.51	23.51
90 frankov	19.15	19.13
100 ital. lir	95.65	95.70
Osnarski cekini	11.32	11.32

Pariška in londonska borza.
Pariz. (Sklep.) — Francoska renta 99.92, italijanska renta 105.32 španski exterior 92.37, akcije otomanske banke 606.—. Menjice na London 251.55.

Paris. (Sklep.) Avstrijske državne telegrafice — Lombardi 125.—, unificirana turška renta 90.40, avstrijska renta 99.25, ogrska 4 1/2 %, slata renta 96.75, Landerbank — turške urede 134.50 pariška banka 15.70, italijanske meridionalne akcije 746.—, avtoje Rio tinto 16.24, Slabotna. London. (Sklep.) Konsolidirane dole 88 1/2, Lombardi 5 — webro 29 — španska renta 91 1/2, italijanska renta 105.—, tržni diskont, 4.—, meapje a Dunaju —, Mirna.

Tržna poročila 11. novembra.
Budimpešta. Pšenica za april K 17.22 d. K 17.24, ri za april K 14.40 do 14.42, cves za april od K 14.28 do 14.33; koruza za maj K 14.08 do K 14.40.

Pšenica: ponudbe srednje, povpraševanje piclo, tendenca mirna. Prodaja 12.000 met. stotov, slabotno, z žirano. Oves trdno. Druga žita mirno. — Vreme: nestanovitno.

Havre. (Sklep.) Kava Santos good average za tek. mesec po 50 kg 46.— trz, za marec 46.25.

New-York. (Otvori.) Kava Rio za marec dobava. Stalno, nespremenjeno, do 5 st. zvišanja. — Prodaja 3000 vrec.

Hamburg. (Sklep.) Kava Santos good average za dec. 37.— za marec 37 1/2, za maj 38.— za september 38 1/2. Stalno. Kava Rio navadno loco 39—40, navadna vesela 41—42, navadna dorra 43—45.

Hamburg. (Sklep.) Sladkor za november, 16.20, za dec. 16.35, za januar 16.50, za febr. 16.70, za marec 16.80, za april 16.90. Stalno. — Vreme: megla.

Sladkor tatem ki Centrifugal 5 promn. sled K 70.— do 72.—, za nov.-avgust K 65.50 do 66.50 Concasse in Mellisat promptno K 72.50, za nov. avgust K 67.50 do 68.—.

London. Sladkor is raps sarov 8 1/2 St. Mirno.

Paris. RE za tekoči mesec 16.—, ri za december 15.85, za jan.-februar 16.15 januar-april 16.— (mirno). — Pšenica za tekoči mesec 23.05, za december 23.25 za januar-februar 23.55, za jan.-april 23.70 (stalno). Moka za tekoči mesec 30.85, za dec. 30.85 za jan.-februar 31.10 za jan.-april 31.35 (stalno). — Repične olje za tekoči mesec 53.—, za dec. 53.50 za januar-april 54.— za maj-avgust 54.25 (mirno). — Špirit za tekoči mesec 32.75, za dec. 32.50, za jan.-april 33.— za maj-avgust 34.— (trdno). — Sladkor sarov 88 1/2 uso nov. 19.25—19.50 mirno, bel za tekoči mesec 23 1/2, za dec. 23 1/2, za januar-april 24 1/2, za marec-junij 24 1/2, (stalno) rafiniran 57—57.50. — Vreme: oblačno.

Obrtnijsko in konsumno društvo v Šklednju.

vabi na

izvanredni občni zbor

ki se bode obdržal

v nedeljo, dne 26. novembra t. l. ob 10. uri predpoludne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

Izvolitev predsednika in tajnika.
K obilni udeležbi vabi ODBOR.

Pri Mičletu na Opčinah se je zopet začelo kuhati.

V najem se odda meblovana soba: Cecilia 13. I. vrata 4.

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omejenim poročtvom.
Piazza Caserma šte. 5, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 959.
Vhod po glavnih stopnicah.
Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%.
Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono.
Posojila daja samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2 %, na menjice po 6 %, na zastave po 5 1/2 %.
Uradne ure: od 9—12. dopoludne in od 3.—4. popoldne.
Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Ima najmodernejše urejene varnostne celice za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.
Poštno hranilnični račun 816.004.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)
tovarna pohištva s strojevnim obratom
priporoča slavnemu občinstvu svojo
zalogo pohištva
prej ANTON ČERNIGOJ
Via dei Rettori šte. 1 (Rosario) - v Trstu - tik cerkve Sv. Petra v hiši Marenczi
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Pohištvo izdeluje se solidno, trpežno in lično, in sicer samo iz lesa, posušenega v tovarniški sušilnici s temperaturo 60 stopinj.
Vsaka konkurenca je izključena. Album pohištva pošlja se brezplačno.
Prodaja se tudi na mesečne obroke.
Zastopstva v: TRSTU, ŠPLJITU in ALEKSANDRIJI (ORJENT).

Iščo se deček za trgovino jestvin. Znat mora slovenski in italijanski eventuelno tudi nemški. Biti mora od poštenih starišev. Ponudbe na upravo »Edinosti«.

V najem se odda 2 meblovani sobi na jako mirnem kraju, pripravno za kako društvo, pisarno i t. d. Naslov: Via Rosset št. 31. IV. vrata 14.

Hiša z velikim hlevom ležeča ob glavni cesti v veliki vasi oddaljeni 2. uri od mesta in več zemljišč pripravna za vsako obrt odda se v najem ali tudi proda. Naslov pove uprava lista.

Iščo se postrojnica za nekaj ur an dan v ul. Boschetto 48, II. n.

Proda ali odda se v najem ljudska kuhinja s 30—40 kronami dnevnega dobička. Naslov pove »Edinost«.

Sivalni stroj. Proda se takoj nov. Cena: 60 kron. Naslov pri »Edinosti«.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:
Ivana Hoffa
Kandol-Kakao
ki ima najmanj tolike v sobi, je torej najlažje prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.
Pristan samo z imenom
Ivan Hoff
in s levo varstveno znamko.
Zavojipo 1/2 kg 90 vinarjev
1/4 » 45 »
Dobiva se povsod.

Alojziji Galberti
Naslednik: Fr. Hitty
TRST ul. Barriera vecchia št. 13.
Zaloga tu- in inozemskega blaga za moške obleke
Perilo. Platenina. Zefir.
Perkal.
Izbor drobnarij.
Sprejema naročbe za obleke.

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi
ulica Tesa št. 52. A (lastna hiša).
ZALOGA:
PIAZZA ROSARIO (Solske poslopje).
Cene, da se ni bati nobene konkurencoe.
Sprejemajo se vsakovrsta dela tudi po posebnih načrtih.
Ilustrovan cenik brezplačno in franco

DELINKOVAC POKORNY

reg. varn. znakma

Vzbujta apetit ter je jako okusni

Vermut-likier

Zdravniško mnogo priporočen.

Na prodaj v prodajalnicah, kavarnah itd.

Zabojček na paskašujo z ali 4,5 litra K 5.80 franko.

Tovarna likerjev dion. dr. Pokorny Zagreb — Ustanovljena 1862.

Mejnarodno spedijsko posredovanje

Caro & Jellinek

Trst ul. Romagna št. 2 Trst. TELEFON št. 1427

Podružnice: Dunaj, Budapešt in Lvov.

Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva.

Se priporoča za preskrbljenje seljenj sã zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohištvo toli v mestu koli v tu in inozemstvu.

Pakovanje za prevoz po morju.

Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike

Posiljajte vsake vrste po stalni nizki prevoznini.

Proračuni brezplačno.

Jadranska banka v Trstu

ulica Nicolò Macchiavelli 26.

je pričela svoje poslovanje ter opravlja vse bančne in menične posle: eskomptuje menice, daje predjume na vrednostne papirje kakor tudi na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, devize inozemski slati in srebrni denar ter bankovce, vnovčuje kupone in izžrebane vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja nakaznice na vsa glavna tržišča monarhije in inozemstva in dovoljuje kredit proti dokumentom ukrcanja.

Preskrbuje vsa borzna naročila najhitreje in najvestneje pod kulantnimi pogoji.

Posreduje in konvertira hipoteke pri prvih hipoteknih zavodih pod najugodnejšimi pogoji.

Sprejema vloge: na knjižice po 3 3/4% obresti, na tekoči račun po 3 1/2% obresti z odpovedjo 8 dnij, na žiro račun po 3 1/4% brez odpovedi do K 40.000 — za večje zneske pa se je treba gledé odpovedi sporazumeti.

Vse vloge se potrdijo v tozadavnih knjižicah.

Ivan Suban

TRST ul. Chiozza 33. TRST

Velika zaloga svežega štajerskega masla, navadnega masla I. vrste po K 2.16 klg. centrifugirano maslo za čaj po K 2.70 ne izpod 5 kilogr. Sladki muškati v boteljkah od 1 litra po 96 stot. Velika zaloga suhega in svežega sadja. O priliki praznikov se vdobijo: zajci, kljunaci, kostruni itd. blago vedno sveže.

Na zahtev se pošlje cenik.

Ivan Petelin

tovarna testenin

TRST Sv. Ivan pri Trstu.

Predno kupite zlatanino in dragocenosti obiščite

Delavnico zlatnin in dragocenostij

Josip Pompilio Corso št. 49 (nova palača)

Našli boste dragocenosti po takih cenah, da se ni bati konkurence. Ker se potrebuje zlato pri delu, se kupi staro zlato po pravi vrednosti. Kupuje in menjava dragocenosti. Vsako v to svrhu spadajoče delo se takoj izvrši.

Kwizdova tekočina

Tekočina za hribolazce. Znamka kača.

Preskušeno aromatično zdravilo za ribati žile in mišice.

Za hribolazce, kolezarje in jezdece jako pripravno za ojačenje po velikih naporih.

Cena 1/2 steklenici K 2.— 1/2 " " " 1.20

Vdobjiva se pristno v lekarnah

Ilustrovani ceniki gratis in franko.

Glavna zaloga

FRAN IV. KWIZDA

c. kr. avstro-ogrski, kralj. rumunski in knež. bolgarski dvo. ni zalagatelj. Okrožni lekarnar

Korneuburg pri Dunaju.

Pekarna, sladničarna in tovarna biškotov

Vinko Škerk

TRST ulica Acquedotto št. 15 TRST

Filijalka v ulici Miramare št. 13

Raznovrsten kruh, moka prvih tovarn, sprejema naročbe na najlnejše pecivo ter dostavlja kruh na dom. Za obilen obisk se toplo priporoča cenj. občinstvu.

V pomnožitev osobja sprejmeva za modni in svileni odelek dobro izurjenega pomočni kaveščega slovenskega, ital. in nemšk. jezika več po dogovoru. Prva goriška modna in manifakturna trgovina

Pregrad & Černetič

Gorica, Trgovski dom.

Jržaški zavod za nadzorovanje in zaklepanje

Ulica S. Spiridione št. 10. ☘ ☘ ☘ Telefon št. 1264

sprejema v nadzorstvo hiše, prodajalnice, tovarne, nedokončane zgradbe, zaloge na prostem in dvorišča.

Na zahtevo ima zavod na razpolago tudi stalno nameščene straže.

Sprejema tudi naročbe za prižiganje luči (na plin) po hišah in zaklepanje hišnih duri.

Cene jako nizke.

Podpisani priporoča slav. občinstvu, vojaškim in civilnim krogom svojo v ul. GIOACHINO ROSSINI št. 24 (zraven cerkve sv. Antona novega), na novo otvorjeno, z najmodernejšim blagom bogato opremljeno

krojačnico.

Bogata zaloga tu- in inozemskih tkanin, sukna in vseh v krojaško obrt spadajočih predmetov. Velika izbira najmodernejšega angleškega blaga. Delo precizno, cene zmerne. Naročbe se izvrše točno in se dostavljajo na dom.

Vnanje naročbe se sprejemajo vsak čas in se točno izvrše. — Mnogetna skušnja, katero si je prisvojil podpisani glede kroja civilnih in vojaških oblek, jamči za ukusni kroj, kakor tudi za solidno, trpežno delo in izvrstno blago.

Z odličnim spoštovanjem

AVGUST ŠTULAR.

Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)

Zaloga moških oblek

FRAN KALASCH

Zimska sukna od K 21—50. Ranglan, površniki, jopiči podšiti s ovratnikom od astrakane K 13, ravnotaki peluštasti K 15 od samega astrakana K 27.

POSEBNOST: črne obleke z 1 in 2 prsi od K 31—46. Velik izbor hlač, nočnih delavskih hlač po K 4, zimskih srajc, srajc od bombaža, srajc in spodnjih hlač od fuštanja, belih srajc itd.

Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)

Stanje hranilnih vlog: nad 20 milijonov kron.

Rezervni zaklad: nad 700.000 kron.

Mestna hranilnica Ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ul 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopol. in od 3. do 4. ure popol., jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vloženih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom ces. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred, na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati. Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

== Zahtevajte pri nakupu ==

Schichtov-o štedilno milo

z znamko „JELEN“

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in vsake brez škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. **Udobiva se povsod!** JURI SCHICHT, USTJE na LABI. Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju.